

5770

	TASTE OF	
	LIMMUD	

הֵישָׁן יִתְחַדֵּשׁ וְהַחֲדָשׁ יִתְקַדֵּשׁ

...hajasjan jitchadesj wehechadasj jitkadeesj...

...wat oud is wordt vernieuwd en wat nieuw is wordt geheiligd...

Rav Kook, de eerste opperrabbin van Israel

Igrot Haraya, Igeret 164

Sjabbat 8 mei / 24 i'jar 5770

Sidra Behar-Bechoekotai, Wajikra [Leviticus] 25:1-27:34

Tanach blz. 250-260

Haftara: II Divree Hajamiem [Kronieken] 36:11-23

Tanach blz. 1831-1832

Vertaling: Nico Vissel

<http://www.limmud.org/publications/tasteoflimmud/5769/Behar-Bechukotai/>

BEHAR-BECHOEKOTAI

Dit is een dubbele sidra. In Behar gaat het over het Sjabbatjaar of Sjemittajaar, wanneer de akkers braak gelaten moeten worden en over het joweeljaar (jubeljaar, denk ook aan het woord jubileum, het 50^e jaar). In Bechoekotai wordt beschreven welke zegeningen Israël ten deel zullen vallen als zij Gods woord volgen en welke plagen als ze dat niet doen.

Behar-Bechoekotai - Nathan Abrams

Nathan Abrams is hoofddocent Filmstudiën aan de Universiteit van Bangor en onderwijst regelmatig bij Limmoedbijeenkomsten.

Ik onderwijs en schrijf over filmkunst en besloot dus, toen mij werd gevraagd een commentaar te schrijven over Behar-Bechoekotai, om dat op een filmische manier te doen. En ik zie ook werkelijk veel overeenkomsten tussen Tora en film.

De sidrot Behar-Bechoekotai staan vol regels en voorschriften vooral over het Sjmittajaar. De overvloed aan regels en voorschriften deed me denken aan Walter Sobschak (John Goodman) in de klassieke film *The Big Lebowski* van de gebroeders Coen (1998).

Walter is een joodse veteraan uit de Vietnam-oorlog en ook een toegewijde bowler. We horen, dat hij niet op zaterdag kan bowlen omdat hij 'sjomeer sjabbat' is. Hij heeft ook een heel

streng opvatting over de wetten (*de halacha?*) van het bowlen. Er is een scene waar hij een wapen richt op een medespeler (een pacifist) die naar zijn mening een fout heeft gemaakt door over de lijn te stappen. En hij zegt tegen Smokey (Dale Gilmore): 'dit is niet Vietnam, dit is bowlen en er zijn regels.'

De wijze waarop Walter gedreven aan de regels van het bowlen vasthoudt zou je kunnen zien als kritiek van de gebroeders Coen op de strakheid in de leer, die zij waarnemen bij die orthodoxe geloofsgenoten waarvan zij het gevoel hebben dat zij de strikte leer boven emoties stellen. Als je het zo ziet vertegenwoordigt Walter een zeer stijle rabbijn. (Verderop in de film corrigeert hij de Dude, zich baserend op politieke correctheid. Hij zegt: 'Chinaman is niet het juiste woord; je behoort Asian-American te zeggen). Maar later begint Jesus Quintana (John Turturro), de team-genoot van Smokey erover tegen Walter. Dan wordt er een parodie op het nieuwe testament van gemaakt.

Walter wordt een komische farizeeër doordat de 'Jesus' van Lebowski de argumenten herhaalt die de echte Jezus tegen de farizeeërs gebruikte over hun overdreven strikt onderhouden van de voorschriften. Bij voorbeeld zoals in het evangelie van Lucas waar zij Jezus ervan beschuldigen de zieken te genezen op de Sjabbat.

In de film *Lucky Number Slevin* van Paul McGuigan is Shlomo 'de rabbi' ook een jood die zich streng aan de regels houdt. Hij is de neurotische leider van een chassidische criminele groep. Hij is een rabbijn, die liever gangster wil zijn maar ook een gangster, die liever rabbijn wil wezen. Hoewel hij zogezegd een slecht mens is, is hij net als Walter een bewust orthodoxe jood, die volgens de regels en voorschriften leeft. Hij zal bijvoorbeeld de telefoon niet opnemen op Sjabbat. En ook zal hij er niet aan denken een moord met voorbedachte rade te plegen, zoals de Joodse wet verbiedt, maar wel als zelfverdediging wat is toegestaan. Daarvoor draagt hij ook een buks voor zijn persoonlijke bescherming bij zich. Hij houdt zich strikt aan deze formule, maar daardoor wordt hij een angstige man met pleinvrees die zijn kantoor niet uitkan en uiteindelijk hiervoor gestraft wordt.

Wat leren we ervan als we deze sidra zo lezen? Misschien wel, dat wij Joden zo gevangen zijn in regels, dat we nooit goede gangsters of sporters worden.

Even wat anders. Kunt U raden in welke film de zin "Roep de vrijheid uit in het gehele land voor alle inwoners" (Wajikra 25:10) wordt gebruikt? Maar dat komt dan wel een andere keer...

Een andere invalshoek – Selwyn Gerber

Selwyn Gerber is een van de grondleggers en sponsors van Limmud LA, Californië.

De sidra Behar bespreekt eerst het jubeljaar, het 50ste jaar waarin al het land teruggegeven wordt aan zijn oorspronkelijke eigenaars en alle slaven de vrijheid krijgen. En Sjmitta, het zevende jaar als het land braak gelaten moet worden. Tenslotte bespreekt het de Sjabbat. Alle drie weerspiegelen de opdracht aan de mensen om zich op regelmatige tijden terug te trekken uit creatieve processen om de 'goddelijke aanwezigheid' tijd en ruimte te geven om de wereld opnieuw te inspireren.

Ze zijn verbonden met het getal zeven, dat in Tora symboliseert dat een rondgaand proces weer bij zijn uitgangspunt is aangekomen en opnieuw begint. Ons Joodse leven is gevuld met zevens. Bij voorbeeld de dagen van de week, de duur van Pesach en Soekot, de treurtijd (sjiwe) en de viering van het huwelijk (Sjewa Berachot).

In de muziek is de achtste noot dezelfde als de eerste, maar op één nivo hoger; in onze gewoonten is 'de achtste' een weergave van transcendentie. De brit mila wordt op de achtste dag verricht, Chanoeka, het feest van de wonderen duurt acht dagen en Sjawoe'ot valt 50 dagen na Pesach, zeven maal zeven dagen worden gevolgd door een sprong naar het volgende nivo, de spiritualiteit van Sjawoeot.

(Op het moment van schrijven) waren we halverwege de 49 dagen van de omtelling en naderden we Sjawoeot op de 50ste dag, de dag dat we de Tora ontvingen op Sinaï.

Met Pesach werd in de Tempel een simpele gift van gerst geofferd (de omer), eenvoudig diervoedsel, maar met Sjawoet werden twee broden geofferd, een product van mensen: gegist, gevormd, verheven.

Deze ontwikkelingen en groei, daar gaat het over in deze 50 dagen van Pesach naar Sjawoet

.
Ik spreek de hoop uit, dat allen die behoren tot de gemeenschap van Limmoed in de wereld, naar grotere hoogte mogen groeien en klaar zijn om de Tora opnieuw te ontvangen met Sjawoet als een vernieuwde geheiligde erfenis.